

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

МАТЕРІАЛИ
XI міжнародної
науково-практичної
конференції

30 КВІТНЯ 2026 РОКУ
М. ХАРКІВ

УДК 615.22:616.1:351.84

**ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ФІНАНСУВАННЯ МЕДИЧНОГО ТА
ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОНКОГЕМАТОЛОГІЧНИХ
ХВОРИХ ЗА ПАКЕТОМ МЕДИЧНИХ ГАРАНТІЙ «ТРАНСПЛАНТАЦІЯ
ГЕМОПОЕТИЧНИХ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН» В УКРАЇНІ**

¹Панфілова Г. Л., ¹Васильєва Н. С., ²Цурікова О. В.

¹Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

²International Institute of Cryosurgery, Vienna, Austria

panf-al@ukr.net

Анотація. Лікування хворих на різні форми гемобластозів потребує значних ресурсів, перш за все, на проведення інтенсивних курсів хіміотерапії. У разі відсутності терапевтичного ефекту від застосування протипухлинних препаратів єдиним шансом на виживання для цих хворих є проведення процедури трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин. З 2024 року в Україні ця високовартісна процедура здійснюється за Програмою медичних гарантій. У статті представлені результати аналізу фінансового забезпечення хворих за пакетом медичних гарантій «Трансплантація гемопоетичних стовбурових клітин» в Україні упродовж 2024-2025 років. Визначені особливості фінансування за цим пакетом медичних гарантій та окреслені проблеми у медичному та фармацевтичному забезпечення онкогематологічних хворих, яким призначено трансплантацію гемопоетичних стовбурових клітин.

Ключові слова: медичне обслуговування онкологічних хворих, Програма медичних гарантій, онкогематологічні хворі, трансплантація, фармацевтичне забезпечення онкологічних хворих.

Abstract. Treatment of patients with various forms of hemoblastosis requires significant resources, primarily for intensive chemotherapy courses. In the absence of a therapeutic effect from the use of anticancer drugs, the only chance of survival for these patients is to undergo a hematopoietic stem cell transplantation procedure. Since 2024, this high-cost procedure has been carried out in Ukraine under the Medical Guarantees Program. The article presents the results of the analysis of financial support for cancer patients under the medical guarantee package «Hematopoietic stem cell transplantation» in Ukraine for 2024-2025. The features of financing under this package of medical guarantees are determined and problems in the medical and

pharmaceutical support of oncohematological patients who are scheduled for hematopoietic stem cell transplantation are outlined.

Keywords: medical care for cancer patients, Medical Guarantee Program, oncohematological patients, transplantation, pharmaceutical support for cancer patients.

Вступ. У лікуванні хворих на різні форми гемобластозів все більшого поширення набуває трансплантація стовбурових клітин. Зазначений метод лікування використовується у разі значного порушення діяльності клітин кісткового мозку, який у здорової людини повинен постійно виробляти клітини крові [1-3]. Окрім цього, зазначена процедура проводиться після інтенсивних курсів хіміотерапії, коли протипухлинні препарати призводять до значного пошкодження або навіть знищення клітин кісткового мозку пацієнта [2,4]. Все це призводить до імунодефіциту, який становить значну загрозу життю пацієнтів.

Довгі роки, ця процедура в Україні була фінансово недоступна хворим на онкологічні патології, у т. ч. на гемобластози, а пацієнти були вимушені проходити процедуру пересадки кісткового мозку за кордоном. Як свідчать дані моніторингових компаній, які працюють з онкологічними пацієнтами, а також громадських організацій мінімальна вартість такої процедури за кордоном коштувала для українських пацієнтів від 10 тис. доларів й вище. Значною проблемою була також й відсутність централізованої бази даних донорів кісткового мозку [1-3].

Незважаючи на війну, у 2024 році в Україні був затверджений пакет медичних гарантій «Лікування дорослих та дітей методом трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин» (Трансплантація гемопоетичних стовбурових клітин – далі) [5]. Наказом МОЗ від 09.01.2024 № 47 було затверджено переліків закладів охорони здоров'я (ЗОЗ), які можуть укладати договори з Національною службою охорони здоров'я (НСЗУ) за вищенаведеним пакетом медичних гарантій. У наказі зазначено, що в Україні налічується 44 ЗОЗ, які можуть укладати з НСЗУ договори на обслуговування хворих на онкологічні патології за цим пакетом медичних гарантій. За умов посилення фінансового навантаження на державні ЗОЗ, які здійснюють обслуговування хворих на різні онкологічні патології актуальним є проведення моніторингу стану ресурсного забезпечення по різних напрямках, у т. ч. за трансплантологією стовбурових клітин. Це й обумовило актуальність проведення досліджень.

Мета. Дослідити стан фінансування пакету медичних гарантій «Трансплантація гемопоетичних стовбурових клітин», якій запроваджено в

Україні у відповідності до основних напрямків реформування системи охорони здоров'я та впровадження Програми медичних гарантій населення.

Матеріали та методи. У дослідженнях використовувалися дані спеціальної літератури за окресленою проблематикою, а також статистичні показники, які представлені на даршбордах НСЗУ за пакетом медичних гарантій «Трансплантація гемопоетичних стовбурових клітин». У дослідженнях використовувався історичний, логічний, порівняльний, графічний, аналітичний, математико-статистичний та інші методи наукового аналізу та пошуку, які використовуються в організаційно-економічних дослідженнях у фармації.

Результати досліджень. Реалізація медичного та фармацевтичного забезпечення під час обслуговування пацієнтів за пакетом медичних гарантій «Трансплантація гемопоетичних стовбурових клітин» передбачає оплату з боку держави наступних витрат:

- проведення повного спектру діагностичних заходів до проведення трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин (ТГСК) за гарантованим планом обстежень, який представлено на офіційному сайті НСЗУ;
- підготовка донорів гемопоетичних стовбурових клітин до їх забору за допомогою використання гранулоцитарного колонієстимулюючого фактору;
- організація та проведення безпосередньо процедури забору гемопоетичних стовбурових клітин у донорів;
- обробка, кріоконсервація та організація відповідних умов для зберігання гемопоетичних стовбурових клітин донорів;
- здійснення для онкологічних пацієнтів в спеціалізованих ЗОЗ процедури кондиціонування (мієло- та/або імуноаблятивної хіміотерапії та/або радіотерапії за схемами лікування певних онкологічних патологій);
- аналіз та постійний моніторинг всіх вітальних функцій хворого на онкологічну патологію, проведення необхідних гігієнічних процедур, медсестринського догляду, суворого дотримання правил асептики та антисептики;
- фармацевтичне забезпечення необхідними ЛЗ у процесі догляду за пацієнтами, яким показана пересадка гемопоетичних стовбурових клітин, проведення знеболення на всіх етапах попередньої, поточної діагностики та лікування, крім цього постійне забезпечення таких пацієнтів розчинами парентерального харчування;
- постійне лікарське спостереження за хворим у посттрансплантаційний термін (від 100 до 180, а у разі необхідності до 360 діб);
- забезпечення алотрансплантантом донорських гемопоетичних стовбурових клітин;

- забезпечення хворого харчуванням в умовах спеціалізованого ЗОЗ [2,3,6]

Сума тарифу за пакетом медичних гарантій, який ми розглядаємо порівняно, з іншими пакетами, є досить значною. Максимальне значення становить 2,4-2,5 млн грн на одного онкологічного пацієнта та залежить, в першу чергу, від типу процедури ТГСК та стану хворого в посттрансплантаційний період. Як відомо, трансплантація може бути від самого пацієнта (у разі, коли є можливість відібрати здорові непошкоджені пухлинним процесом або хіміотерапією клітини кісткового мозку), неродинного або родинного донора гемопоетичних донорських клітин [2,4,7,8].

За результатами аналізу оперативної інформації, яка представлена на сайті НСЗУ нами були встановлені особливості фінансування вищерозглянутої процедури (медичне та фармацевтичне забезпечення) в Україні за 2024-2025 роки станом на 10.11.2025 рік за такими показниками:

- кількість регіонів, які обслуговували хворих за процедурою ТГСК;
- суми сплаченої медичної допомоги та відповідного фармацевтичного забезпечення пацієнтам за пакетом медичних гарантій, що розглядається;
- розподіл сум, які були сплачені НСЗУ за надану медичну допомогу та відповідне фармацевтичне забезпечення по різних регіонах країни;
- форма власності ЗОЗ, які надавали послугу пацієнтам з ТГСК.

За даними НСЗУ за період з 01.01.2024 року по 10.11.2025 рік в Україні медичні послуги та відповідне фармацевтичне забезпечення пацієнтів з приводу проведення процедури ТГСК із 44 спеціалізованих ЗОЗ, що затверджені наказом МОЗ від 09.01.2024 № 47 здійснювало всього 11 закладів. Вони розташовані у: м. Київ (5 закладів, у т. ч. Національний інститут раку МОЗ України); Дніпропетровській області (1 заклад); Львівській області (4 закладу); Черкаській області (1 заклад). Слід зазначити, що у 2022 році, процедуру ТГСК здійснювали 7-м ЗОЗ: Національна дитяча спеціалізована лікарня МОЗ України «Охматдит» (м. Київ); Національний інститут раку (м. Київ); Київський обласний онкологічний диспансер; Клінічна лікарня «Феофанія» (м. Київ); Інститут патології крові та трансфузійної медицини Національної академії медичних наук (НАМН) України (м. Львів); Черкаський обласний онкологічний диспансер, Київський центр трансплантації кісткового мозку [3]. При цьому, ще у 2022 році у Київському центрі трансплантації кісткового мозку, Черкаському обласному онкологічному диспансері та Національній дитячій спеціалізованій лікарні МОЗ України «Охматдит» здійснювали унікальну для вітчизняної онкогематології аlogenну ТГСК [3].

З цього року у вітчизняній онкогематології відбулись суттєві зміни, які напряду вплинули на можливість українських хворих з онкогематологічними патологіями пройти безкоштовно ТГКС. Всього, державою упродовж 2024-2025 років було перераховано ЗОЗ за вказаним пакетом медичних гарантій 756796,09 тис. грн. У 2024 році цей показник дорівнював 374930,5 тис. грн, а за даними 10-ти місяців 2025 року вже 381865,6 тис. грн. Розподіл обсягів фінансування НСЗУ процедури ТГКС наведено у таблиці 1. Якщо припустити, що в середньому, вартість однієї трансплантації гемопоетичних клітин коштує за вказаним пакетом від 1,8 до 2,5 млн. грн на одного пацієнта (середнє значення 2,15 млн грн), то можна припустити, що за вказаний період було проведено 352 процедур ТГСК. Цей показник враховує всі групи онкологічних хворих, при цьому слід зазначити, що більшість із процедур ТГСК проводиться саме в онкогематології дітям та дорослим до 25 років [1,3,9,10].

Таблиця 1.

Аналіз обсягів фінансування вартості наданої медичної допомоги та фармацевтичного забезпечення за процедурами ТГСК в Україні упродовж 2024-2025 рр. (оперативна інформація станом на 10.11.2025 р.)

Регіони, області	Показники оплати вартості медичної допомоги та ЛЗ (грн)			k
	2024	2025	Всього	
Дніпропетровська область	3106846,0	3334177,0	6441023,0	1,07
Київська область	8183888,0	5866863,0	14050750,0	0,72
Львівська область	6895683,0	22811050,0	29706733,0	3,31
м. Київ	251085471,0	250842675,0	501928145,0	0,99
Черкаська область	105658618,0	99010819,0	204669437,0	0,94
Всього	374930506,0	381865583,0	756796089,0	1,02

Найвищі темпи (%) зростання сум фінансування процедури ТГСК спостерігалися у Львівській області (k=3,31), а найнижчі – у Київській (k=0,72). На рис. 1-2 представлені результати структурного аналізу обсягів фінансування по різних регіонах країни упродовж 2024-2025 років за пакетом медичних гарантій з проведення ТГСК. Для порівняння були відібрані дані за 3 кварталу 2024 року та 2025 року (табл. 2).

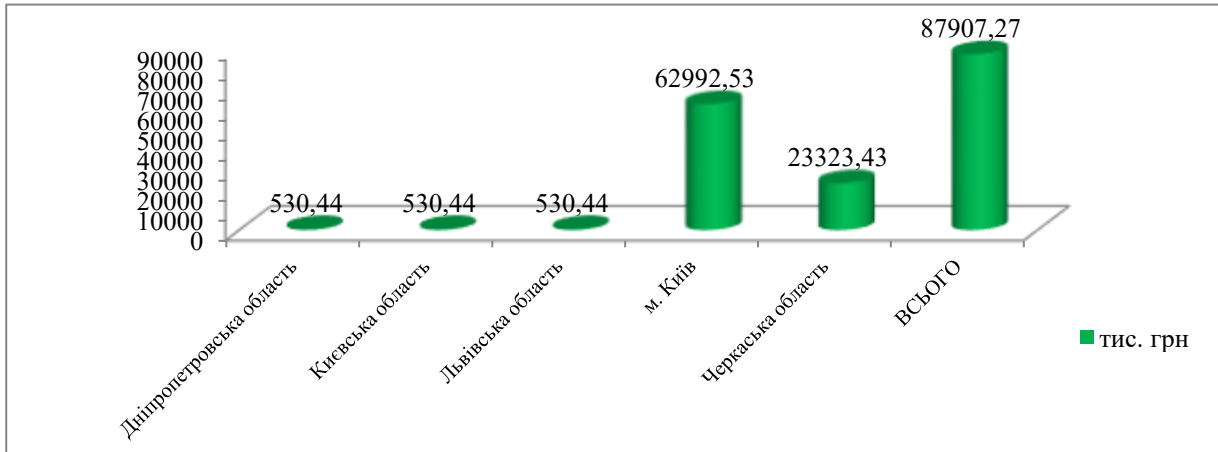

Рис. 1. Результати структурного аналізу обсягів фінансування вартості медичної допомоги та фармацевтичного забезпечення за процедурами ТГСК по регіонах за даними 3-х кварталів 2024 року

Звертає на себе увагу, що коефіцієнти зростання/зниження у 3-х кварталах 2024 року та 2025 року мали різні темпи зміни. Так, у 2024 року та 2025 року найвищі темпи приросту показників фінансування процедури ТГСК спостерігалась у 2 кварталі року (+63,0% та +17,0 відповідно). В свою чергу, найнижчі значення темпів приросту (%) ми спостерігали у 1 кварталі 2025 року, порівняно з даними 4 кварталу 2024 року. При цьому слід зазначити, що темпи приросту показників фінансування по кварталах у 2024 році були вищими, ніж у 2025 році. Так, у 1-му кварталі 2025 року держава перерахувала ЗОЗ на 21,0% коштів менше, ніж наприкінці 2024 року, тобто у 4 кварталі. Як бачимо за даними рис. 1. у 2024 році позиції лідера справедливо, на наш погляд, займає м. Київ. В столиці країні представлений Національний інститут раку, який ще з минулого століття є флагманом в організації ефективної онкологічної допомоги хворим в Україні.

Показники фінансування для ЗОЗ, які знаходилися у Дніпропетровській, Київській та Черкаській були однаковими (530437,0 грн кожний із регіонів).

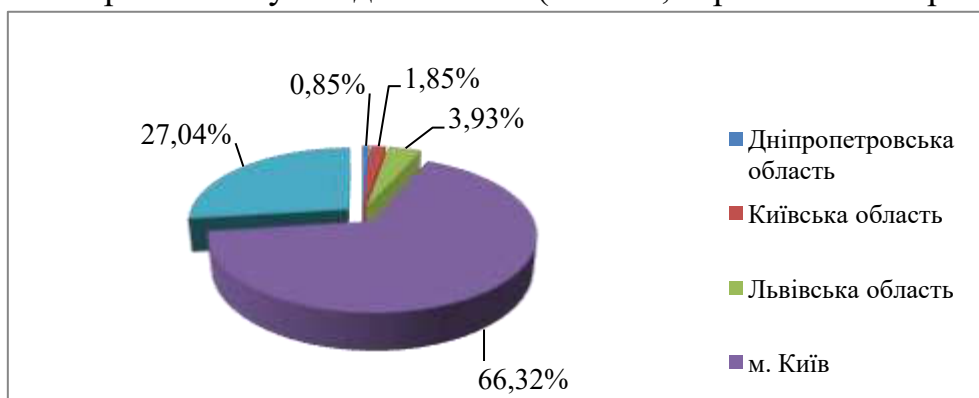

Рис. 2. Результати структурного аналізу обсягів фінансування процедури ТГСК в Україні за 2024-2025 років по регіонам країни, де були розташовані ЗОЗ

Таблиця 2.

Результати порівняння даних фінансування медичної допомоги та фармацевтичного забезпечення пацієнтів під час процедури ТГСК за 3 квартали 2024-2025 рр.

Обсяги фінансування, грн			
2024 рік			
I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
52602066,00	91652576,00	87307271,0	142768593,0
Коефіцієнти зростання/зниження (k_{n+1})			
–	1,45	0,95	1,63
2025 рік			
113163447,0	131967721,0	136734415,0	–
Коефіцієнти зростання/зниження (k_{n+1})			
0,79	1,17	1,04	–

Слід зазначити, що за даними 3-х кварталів наступного 2025 року загальний показник фінансування досяг значення 136734,42 тис. грн, тобто на 55,54% більше, ніж дані, які ми спостерігали у 2024 році. Питома вага (%) сум фінансування, які були перераховані ЗОЗ, що представлені у м. Києві дорівнювала 66,32% від загального показника вартості наданих послуг з ТГСК в країні. Далі, з істотним відривом представлений ЗОЗ, який розташований у м. Дніпро (27,04%). На третій позиції була представлена Львівська область (3,93%).

Зрозуміло, що проведення такої складної, з організаційної, наукової та медико-фармацевтичної точок зору маніпуляції на відповідному рівні можуть лише ті заклади, які мають потужну матеріальну та кадрову базу. Це заклади, які знаходяться у переважній більшості у державній або комунальній власності (рис. 3). Цей факт підтверджують дані, які представлені на офіційному сайті НСЗУ.

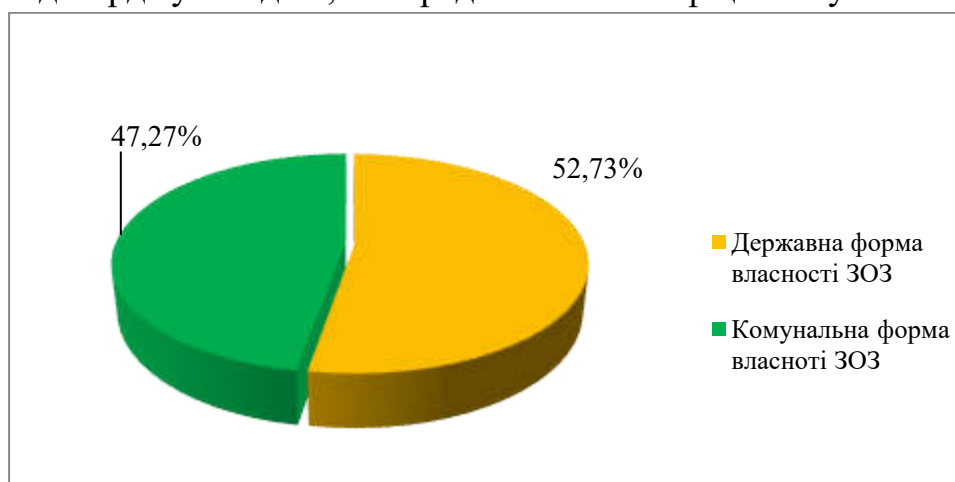

Рис. 3 Аналіз обсягів фінансування процедури ТГСК в Україні за 2024-2025 роки (оперативна інформація станом на 10.11.2025 рік)

НСЗУ сплатила закладам, які знаходяться у загальнодержавній власності 52,73% коштів, які було витрачено з моменту впровадження цього пакету медичних гарантій, а решта (47,27%) припадала на заклади комунальної форми власності. Як бачимо, основний обсяг фінансування з проведення ТГСК припадає та ті регіони, в яких вже функціонувала потужна інфраструктурна складова у системі охорони здоров'я, а саме у вигляді спеціалізованих ЗОЗ, науково-дослідних інститутів або багатопрофільних клінічних центрів обласного/національного підпорядкування.

Підсумовуючи результати проведеного аналізу динаміки змін обсягів фінансування ТГСК, в т. ч. за різними регіонами країни можна стверджувати про наступне. Впровадження з 2024 року пакету медичних гарантій, якій дозволив українським хворим пройти безкоштовно високовартісну процедуру ТГСК відкрив значні можливості на шляху підвищення ефективності їх лікування та 5-ти річної виживаності у подальшому. На жаль, воєнні події та значна залежність від зовнішнього фінансування не дозволяють суттєво розширити масштаби реалізації цього напрямку розвитку вітчизняної онкології. Тому, необхідно знаходити додаткові шляхи підвищення доступності надання медичної та фармацевтичної допомоги онкологічним хворим, у т. ч. онкогематологічного профілю, а також впроваджувати механізми раціонального використання тих ресурсів, які держава витрачає на їх обслуговування у національній системі охорони здоров'я. Окремими напрямком вирішення цієї проблеми є налагодження постійних та взаємовигідних зв'язків держави та виробників протипухлинних препаратів, які їх позиціонують на вітчизняному фармацевтичному ринку з використанням сучасних моделей державно-приватного партнерства. Цей напрямком є пріоритетним у розвитку вітчизняної фармацевтичної галузі у відповідності до основних цілей державної політики в охороні здоров'я України [11]

Висновки.

1. За результатами аналізу стану фінансування медичного та фармацевтичного обслуговування онкогематологічних хворих за пакетом медичних гарантій з проведення ТГСК в Україні за 2024-2025 роки (1-3 квартали) встановлено, що із 44-х ЗОЗ обслуговували хворих всього 11-ть закладів, які розташовані у м. Києві (5 ЗОЗ), м. Львові (4 ЗОЗ), м. Дніпрі (1 ЗОЗ) та м. Черкасах (1 ЗОЗ), а також у Київській області. Всього, державою за вказаний період було перераховано 756796,09 тис. грн ЗОЗ за означеним пакетом медичної допомоги.

2. За результатами структури фінансування онкогематологічних хворих за пакетом медичних гарантій з проведення ТГСК встановлено, що позиції лідера займають ЗОЗ, які розташовані у м. Києві (66,32%), на другій

представлений заклади, які зареєстровані у м. Дніпро (27,04%), а на третій – у м. Львові (3,93%).

3. Аналіз динаміки змін показників фінансування оплати вартості медичної допомоги та фармацевтичного забезпечення за пакетом медичних гарантій з процедури ТГСК дає змогу стверджувати, що найвищі темпи (%) приросту обсягів фінансування у 2024-2025 роках спостерігалися у 2 кварталі (63,0% та 17,0% відповідно), а найнижчі – у 1 кварталі 2025 року (-21,0%) від даних попереднього 4-го кварталу 2024 року.

4. Встановлено, що у перший рік впровадження зазначеного пакету медичних гарантій спостерігалися найвищі темпи зростання їх фінансування, у порівнянні з даними наступного 2025 року. Доведено, що у структурі фінансування домінувати ЗОЗ державної форми власності (52,73%), а закладам комунальної форми власності держава перерахувала 47,27% від 756796,09 тис. грн, тобто 357737,51 тис. грн.

Список використаних джерел.

1. Видиборець С. В. Лікування гемобластозів в Україні. Погляд фахівця. *Спеціалізований медичний портал*. URL: <https://health-ua.com/article/15908-likuvannya-gemoblastoziv-v-ukranpoglyad-fahvtcya> (дата звернення: 08.04.2026).

2. Пацієнти з множинною мієломою можуть отримати доступ до альтернативного лікування – опубліковано висновок з державної ОМТ на лікарський засіб «Іксазоміб».

3. Державний експертний центр МОЗ України. URL: <https://www.dec.gov.ua/news/pacziyenty-z-mnozhyhnoyu-miyelomoyu-mozhut-otrymaty-dostup-do-alternatyvnogo-likuvannya-opublikovano-vysnovok-z-derzhavnoyi-omt-na-likarskyj-zasib-iksazomib/> (дата звернення: 26.03.2026).

4. Лімфома: проблемні питання онкологічної допомоги в умовах воєнного стану. URL: <https://health-ua.com/multimedia/7/0/2/6/5/1668103215.pdf> (дата звернення: 25.03.2026).

5. Міжнародні клінічні протоколи. Duodecim Medical Publications Ltd. URL: https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/ (дата звернення: 28.03.2026).

6. Міжнародні клінічні протоколи. Duodecim Medical Publications Ltd. URL: https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/ (дата звернення: 28.03.2026).

7. International Agency for Research on Cancer (IARC). URL: <https://www.iarc.who.int/cancer-topics/> (Date of access: 25.03.2026).

8. The main symptoms in diseases of the blood. Symptomatology and diagnosis of anemia. Symptomology and diagnosis of leukemia. Hemorrhagic syndrome. (hemorrhagic diathesis). URL: <https://resource.odmu.edu.ua/chair/download/132563/TUkbsmmb8-caZ95IvLKxQw/The%20main%20symptoms%20in%20diseases%20of%20the%20blood.%20Symptomology%20and%20diagnosis%20of%20anemia.%20Symptomology%20and%20diagnosis%20of%20leukemia.%20Hemorrhagic%20syndrome%20%28hemorrhagic%20diathesis%29.pdf> (Date of access: 22.03.2026).
9. A young adult patient with Philadelphia positive acute lymphoblastic leukemia presenting with extreme hyper leukocytosis / G. Tikit et al. *Clin. Case Rep.* 2024. Vol. 13(1). P. e9512.
10. Classification of treatmentrelated mortality in children with cancer: a systematic assessment / S. Alexander et al. *Lancet Oncol.* 2015. Vol. 16(16). P. e604–610
11. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2025 р. № 34-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 30.03.2026).